

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงรูปแบบการตั้งถิ่นฐานในปัจจุบัน สามารถสรุปศักยภาพ และ ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ตลอดจนแนวโน้มภายในชุมชนวัดราชาและชุมชนบ้านญวนสามเสน ได้ดังนี้

ตารางที่ 6.1 สรุปศักยภาพ ปัญหาและแนวโน้มของชุมชนวัดราชาและชุมชนบ้านญวนสามเสน

หัวข้อ	ชุมชนวัดราชา	ชุมชนบ้านญวนสามเสน
1.เอกลักษณ์ของพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ของชุมชนยังใช้เป็นกิจกรรมด้านที่พักอาศัยเหมือนในอดีตทำให้ไม่สูญเสียความเป็นชุมชนเดิม สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาของชุมชนเก่าได้เป็นอย่างดี - คนกลุ่มเดิมของชุมชนยังคงช่วยเหลือเกื้อกูลกันและพบปะพูดคุยกัน อยู่เสมอ นับเป็นลักษณะเดิมของชุมชนที่ทุกวันนี้พบได้ค่อนข้างยาก ในพื้นที่ซึ่งมีความเป็นเมืองสูงเช่นนี้ 	<ul style="list-style-type: none"> - โบสถ์ทั้งสองโบสถ์ภายในพื้นที่และบ้านโบราณเป็นอาคารที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน - ความเป็นย่านพักอาศัยอันเป็นบทบาทเดิมของพื้นที่ยังคงดำรงอยู่พร้อมกับความเป็นระบบชุมชนเดิม - สภาพแวดล้อมของชุมชนทั้งถนนหลักและทางเดินของชุมชน มีความสะอาดและเป็นระเบียบ - ความแตกต่างด้านวัฒนธรรมของเชื้อชาติที่ต่างกันแต่อยู่ร่วมกันได้อย่างกลมเกลียว
2.ปัญหาของพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาการรुकล้ำพื้นที่ทางเดินเท้า ด้านหน้าของอาคารพาณิชย์ทั้งสองฝั่งถนนสามเสน 9 ใช้เป็นที่ค้าขายส่วนบุคคล - ปัญหาสภาพลำคลองเน่าเสีย - ปัญหาการใช้กิจกรรมไม่เหมาะสม บริเวณด้านหน้าพระอุโบสถ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาการรुकล้ำพื้นที่ริมถนนและทางเดินเท้าหน้าโรงเรียนเป็นที่ค้าขายส่วนบุคคล ส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านการสัญจรบนทางเดินเท้า - ปัญหาการรुकล้ำพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเป็นที่พักอาศัยส่วนบุคคล

หัวข้อ	ชุมชนวัดราชา	ชุมชนบ้านญวนสามเสน
	<p>-ปัญหาด้านสังคมที่คนภายในชุมชนวัดราชาไม่มีการทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน อยู่ในลักษณะของสังคมเมืองมากขึ้น</p> <p>-ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของคนกลุ่มเดิมในชุมชนวัดราชาที่ฐานะทางการเงินไม่ดี เพราะมีรายได้ที่ไม่ค่อยแน่นอน</p>	<p>-ปัญหาการต่อเติมชั้นอาคารให้สูงขึ้นเป็นหอพักของบ้านพักอาศัยในชุมชนบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา</p> <p>-ปัญหาด้านการจราจรหนาแน่นบนถนนของชุมชน</p> <p>-ปัญหาด้านการเข้าถึง พื้นที่ถนนสามเสน 13 ไม่มีทางเดินเท้า</p>
<p>3. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน</p>	<p><i>ด้านกายภาพ</i></p> <p>-กลุ่มบ้านไม่มีแนวโน้มเสื่อมลงอย่างชัดเจน เป็นพื้นที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูง</p> <p>-กลุ่มบ้านทาวน์เฮาส์และอาคารพาณิชย์มีแนวโน้มที่ดีขึ้น</p> <p><i>ด้านเศรษฐกิจ</i></p> <p>-มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเพราะมีกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน</p> <p><i>ด้านสังคม</i></p> <p>-มีแนวโน้มเสื่อมลงเพราะมีการย้ายถิ่นของชาวบ้านอยู่เรื่อยๆ</p>	<p><i>ด้านกายภาพ</i></p> <p>-กลุ่มบ้านดั้งเดิมมีแนวโน้มที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก</p> <p>-กลุ่มบ้านริมแม่น้ำมีแนวโน้มหมดไป</p> <p>-พื้นที่ริมถนนสามเสน 13 เป็นพื้นที่มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสูง</p> <p><i>ด้านเศรษฐกิจ</i></p> <p>-มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเพราะมีสหกรณ์เครดิตยูเนียนช่วยเหลือการเงิน</p> <p><i>ด้านสังคม</i></p> <p>-มีแนวโน้มที่ดี ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิมนัก เพราะเป็นการอยู่ต่อจากบรรพบุรุษ</p>

6.2. แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

6.2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่

ด้านกายภาพ

ชุมชนวัดราชา

1. พื้นที่สำหรับร้านอาหารควรจัดปรับปรุงพื้นที่ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น โดยควรวางเก้าอี้และโต๊ะไว้ที่ด้านขอบทางเดินเท้าเพื่อให้มีพื้นที่สำหรับทางเดินเท้าและยังทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นด้วย ซึ่งเจ้าของร้านกับทางวัดซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ควรร่วมมือกันดำเนินการ

2. สำนักการระบายน้ำกรุงเทพฯควรดำเนินการโครงการบำบัดน้ำเสียในคลองท่ออย่างจริงจังและรณรงค์ให้คนในชุมชนช่วยกันรักษาความสะอาดในแม่น้ำลำคลองและพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่มากขึ้น เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีต่อชุมชน

3. ทางวัดไม่ควรอนุญาตให้ใช้พื้นที่ลานปูนหน้าพระอุโบสถเป็นพื้นที่เตะฟุตบอล หรือ ตะกร้อ เพราะเป็นกิจกรรมนันทนาการที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ แต่ควรใช้เป็นพื้นที่เล่นกีฬาที่ไม่เกิดอันตรายต่อโบราณสถานโดยรอบ เช่น การวิ่งออกกำลังกาย เป็นต้น ทั้งนี้ทางชุมชนเองควรประสานกับทางโรงเรียนวัดราชาธิวาสให้เด็กในชุมชนได้มีกิจกรรมนันทนาการที่สนามในโรงเรียนวัดราชาธิวาสหรือให้คนในชุมชนใช้พื้นที่ภายในเขตทำวาสุกรีเพื่อทำกิจกรรมนันทนาการแทน (แผนที่ 6.1)

บ้านถวนสามเสน

1. ทางกรุงเทพมหานครที่เข้ามาดูแลบ้านบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ควรจัดทำเป็นแผนระยะสั้นและแผนระยะยาวของพื้นที่ โดยแผนระยะสั้นควรจัดหาที่อยู่ใหม่ให้แก่คนกลุ่มนี้ในรูปแบบของแฟลตให้อยู่อาศัยในพื้นที่อื่นแทน เมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรดำเนินงานในแผนระยะยาว ได้แก่ การปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา โดยทำถนนหน้าโบสถ์จนถึงริมฝั่งแม่น้ำ เพื่อเสริมให้เห็นแนวแกนโบสถ์อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น และสร้างศาลาที่ถนนหน้าโบสถ์ ด้านริมฝั่งแม่น้ำ และพื้นที่ริมฝั่งจัดทำเป็นสวนหย่อม ปลูกไม้ดอก-ไม้ประดับขนาดเล็กและต้นไม้ขนาดกลาง เพื่อใช้เป็นพื้นที่นั่งเล่นริมฝั่งแม่น้ำ เพื่อให้ชุมชนมีทัศนียภาพที่สวยงามยิ่งขึ้น และใช้พื้นที่ทำเป็นท่าเรือโดยสารสาธารณะเพราะเป็นจุดที่ติดกับถนนซอยนักเรียนสามารถเดินทางไปโรงเรียนได้ไม่ไกลมากนักเพื่อให้คนภายนอกที่ต้องการเข้ามาใช้พื้นที่มี

ทางเลือกการใช้บริการการขนส่งสาธารณะเพิ่มขึ้น ทั้งทางรถโดยสารประจำทางและเรือโดยสาร แทนการใช้ยานพาหนะส่วนตัว ช่วยลดปริมาณการสัญจรที่มีอย่างหนาแน่นภายในพื้นที่ของชุมชน

2. ทางเขตควรทำทางเดินเท้าบริเวณถนนซอยสามเสน 13 เพื่อช่วยสร้างความปลอดภัยแก่คนที่เดินบนท้องถนน โดยถนนนี้เป็นถนนที่ไม่กว้างนักจึงควรทำทางเดินเท้าเพียงด้านเดียวและทางเดินเท้านี้ควรมีความกว้างไม่เกิน 1 เมตร เพื่อให้รถยนต์สามารถใช้เส้นทางได้อย่างเต็มที่

3. ทางชุมชนควรมีการกำหนดพื้นที่จัดระเบียบร้านค้าแผงลอยและรถเข็นขายอาหาร (Zoning) ได้แก่ บนถนนหน้าโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์และหน้าโรงเรียนเซนต์คาเบรียล เพื่อให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น โดยการกำหนดเส้นขอบเขตของพื้นที่สำหรับรถเข็นแผงลอยขายอาหารอย่างชัดเจนและจัดระเบียบของพื้นที่ ดังนี้

ถนนหน้าโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ ไม่ควรให้มีรถยนต์จอดที่หน้าโรงเรียนในช่วงเวลา 15.00 น. เพราะมีรถเข็นขายอาหารยูริมสองฝั่งถนนและนักเรียนผู้ปกครองเดินออกจากโรงเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความหนาแน่นในพื้นที่ ควรกำหนดเขตของพื้นที่ของรถเข็นและแผงลอยให้ชัดเจนกว่าเดิม โดยริมถนนด้านติดกำแพงของที่ทำการโบสถ์วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ ให้เริ่มตั้งร้านตั้งแต่ถนนหน้าประตูโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ทางด้านซ้ายมือ (หันหน้าเข้าโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์) ไปจนถึงขอบกำแพงแรกของที่ทำการวัด (ช่วงก่อนถึงอาคารเครดิตยูเนียน) และถนนด้านหน้าโรงเรียนโยนออฟอาร์คช่วงที่เลยถนนสามเสน 11 ควรกำหนดเขตจากกำแพงออกกว้าง 1.50 เมตร เพื่อไม่ให้รถเข็นเลยขอบเขตที่กำหนดนี้ รถเข็นที่ตั้งจุดนี้ควรเป็นรถเข็นขนาดใหญ่ เช่น รถเข็นขายลูกชิ้นปิ้ง รถเข็นขายไส้กรอก และรถเข็นขายไก่ทอด เป็นต้น ส่วนฝั่งถนนริมกำแพงช่วงหน้าตึกสหกรณ์เครดิตยูเนียนและถนนหน้าประตูโรงเรียนฝั่งขวามือจนถึงแยกตึกคูเปา ตลอดจนวนริมถนนหน้าโรงเรียนโยนออฟอาร์คควรใช้เป็นที่ตั้งของร้านขนาดเล็ก เช่น รถเข็นขายโรตีสายไหม รถเข็นขายน้ำส้มปั่น เป็นต้น รถเข็นที่หน้าโรงเรียนโยนออฟอาร์คให้ตั้งขายจนถึงช่วง 15.00 น. หลังจากนั้นให้ตั้งร้านที่ถนนด้านริมตึกคูเปาแทน จนถึงช่วง 17.00 น. จึงให้กลับมาขายที่เดิมได้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาด้านการจราจรและทำให้พื้นที่มีความเป็นระเบียบขึ้น

ทางเดินเท้าหน้าโรงเรียนเซนต์คาเบรียล รถเข็นควรตั้งอยู่ใกล้กันเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ ด้านหน้าโรงเรียนรถเข็นควรตั้งริมแผงเหล็กกัน ส่วนที่บริเวณป้ายรถโดยสารประจำทางควรเป็นรถเข็นขนาดเล็กที่ใช้พื้นที่น้อย เพื่อไม่ให้เกิดการกีดขวางช่องทางสัญจร และชาวบ้านยังสามารถขายของได้ตามปรกติ

4. จากข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครให้ควบคุมความสูงของอาคารระยะห่างจากริมแม่น้ำเจ้าพระยาภายในระยะ 3 เมตร แต่ไม่เกิน 15 เมตร กำหนดให้สร้างอาคารสูงไม่เกิน 8 เมตร ซึ่งไม่ใช่ห้องแถวหรือตึกแถว และระยะห่างจากริมแม่น้ำเจ้าพระยาภายในระยะ 15 เมตร แต่ไม่เกิน 45 เมตร กำหนดให้สร้างอาคารสูงไม่เกิน 16 เมตร ซึ่งเป็นความสูงของอาคารประมาณ 4-5 ชั้น แต่จากสภาพของชุมชนบ้านฉนวนสามเสนที่มีโบสถ์วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ตั้งอยู่ด้านในวัดจากริมแม่น้ำ จึงทำให้ข้อบัญญัติดังกล่าวเกิดความไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพราะอาจมีบ้านเรือนติดริมแม่น้ำหรือในบริเวณของชุมชนก่อสร้างอาคารเพิ่มขึ้นความสูง ส่งผลต่อมุมมองจากแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้ตัวโบสถ์ลดความเด่นชัดลง เกิดปัญหาต่อสภาพภูมิทัศน์ของชุมชน และทำให้เกิดความขัดแย้งทางสถาปัตยกรรม เป็นผลต่อทัศนียภาพของชุมชนด้วย ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงควรมีการแก้ไขข้อบัญญัติควบคุมอาคารในพื้นที่นี้ โดยควรกำหนดให้สร้างอาคารในพื้นที่ให้มีความสูงไม่เกิน 8 เมตร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการสร้างอาคารสูงในพื้นที่ของชุมชนและช่วยลดความหนาแน่นจากการใช้พื้นที่โดยรวมด้วย

5. ถนนในชุมชนเป็นถนนที่พัฒนามาจากคลองจึงมีขนาดที่แคบ รถขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงได้ เมื่อเกิดอัคคีภัยภายในชุมชน รถดับเพลิงจึงเข้าถึงได้อย่างลำบาก ทำให้ไม่สามารถจัดการอัคคีภัยได้อย่างเต็มที่ ถึงแม้ภายในชุมชนจะมีการป้องกันอัคคีภัย โดยมีระบบประปาดับเพลิงหัวสีแดงตามจุดต่างๆ ภายในพื้นที่ และติดเครื่องดับเพลิงแบบมือถือไว้ที่หน้าบ้าน แต่ยังคงกระจายไปไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เมื่อเกิดเหตุการณ์เพลิงไหม้ ระบบประปาหัวสีแดงและเครื่องดับเพลิงแบบมือถือนี้อาจช่วยไม่ได้มากนัก เนื่องจากเป็นชุมชนโบราณ บ้านส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้และตั้งอยู่ติดกันมาก ดังนั้นทางเขตควรจัดให้มีสถานีดับเพลิงย่อยของชุมชนในพื้นที่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นอาคารขนาดไม่ใหญ่มาก มีชั้นความสูงไม่เกิน 5 เมตร ภายในประกอบด้วยท่อฉีดน้ำที่มีความยาวเหมาะสมกับพื้นที่ โดยให้มีมีความยาวไปจนถึงถนนช่วงที่รถดับเพลิงไม่สามารถเข้าไปได้ และใช้การสูบน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเมื่อเกิดอัคคีภัย

6. ปริมาณการสัญจรที่แออัดในพื้นที่ของชุมชนนั้น จะพบในช่วงเวลาหลังเลิกเรียน โดยเฉพาะเส้นถนนสามเสน 13 ซึ่งรถยนต์มีการเคลื่อนตัวได้ช้ามาก จากการสำรวจภาคสนามพบว่า ส่วนใหญ่รถยนต์ที่เข้ามาสู่พื้นที่ช่วงนี้เป็นรถยนต์ของผู้ปกครองที่เข้ามารับส่งนักเรียน โดยใช้บริเวณริมสองฝั่งถนนโรงเรียนโยนออฟอาร์คเทคโนโลยีเป็นพื้นที่จอดรถยนต์ และยังมีที่จอดรถยนต์ของเอกชนอยู่ใกล้ๆ อีกด้วย จุดนี้จึงมีความหนาแน่นของปริมาณรถยนต์มาก และเมื่อรถยนต์ที่จอดในพื้นที่นี้ต้องการเคลื่อนตัวออกจะทำได้อย่างลำบากเพราะถนนแคบ ประกอบกับพื้นที่อีกฝั่งยังใช้เป็นที่จอดรถด้วย ทำให้รถยนต์ที่ต้องการเข้ามาต้องหยุดรอ ส่งผลให้การจราจรในช่วงกลางซอย โดยเฉพาะแยกซอยไชยศิตติชัดตมมาก ต่อเนื่องไปจนถึงต้นซอยด้วย ดังนั้นจึงควรมีการจัดระเบียบพื้นที่จอดรถยนต์ (Zoning) ในจุดนี้ โดยในช่วงเวลา 15.00 น.-17.00 น.ให้

จอตrolleyนต์เฉพาะริมฝั่งข้างโรงเรียนโยนออฟอาร์คเทคโนโลยีฝั่งเดียวเท่านั้น และกำหนดให้ใช้พื้นที่จอตrolleyนต์อื่นของชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อช่วยลดปริมาณความหนาแน่นของรถยนต์ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอให้ใช้พื้นที่ด้านหลังของพื้นที่ เพราะจุดนี้เป็นพื้นที่กว้างมากและยังเชื่อมกับถนนในชุมชนถึงสองเส้นทาง โดยต้องมีการจัดระบบสัญญาณ โดยให้ใช้ถนนข้างโรงเรียนโยนออฟอาร์คเป็นเส้นทางเดินรถออกสู่ถนนสามเสน 11 ส่วนถนนหน้าโบสถ์วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์วิ่งไปสู่พื้นที่จอตrolleyนต์ใหม่และสามารถวิ่งออกสู่ถนนสามเสน 11 ได้ด้วยเช่นกัน (แผนที่ 6.1)

ด้านสังคม

1. คณะกรรมการชุมชนวัดราชาควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมนันทนาการ เช่น การแข่งกีฬาในชุมชน การออกกำลังกายแอโรบิค เป็นต้น กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดคนทุกเพศทุกวัยให้มาเข้าร่วมได้ เพื่อช่วยให้คนภายในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความผูกพันกับพื้นที่มากขึ้นตามไปด้วยและยังนับเป็นการสร้างรากฐานให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง

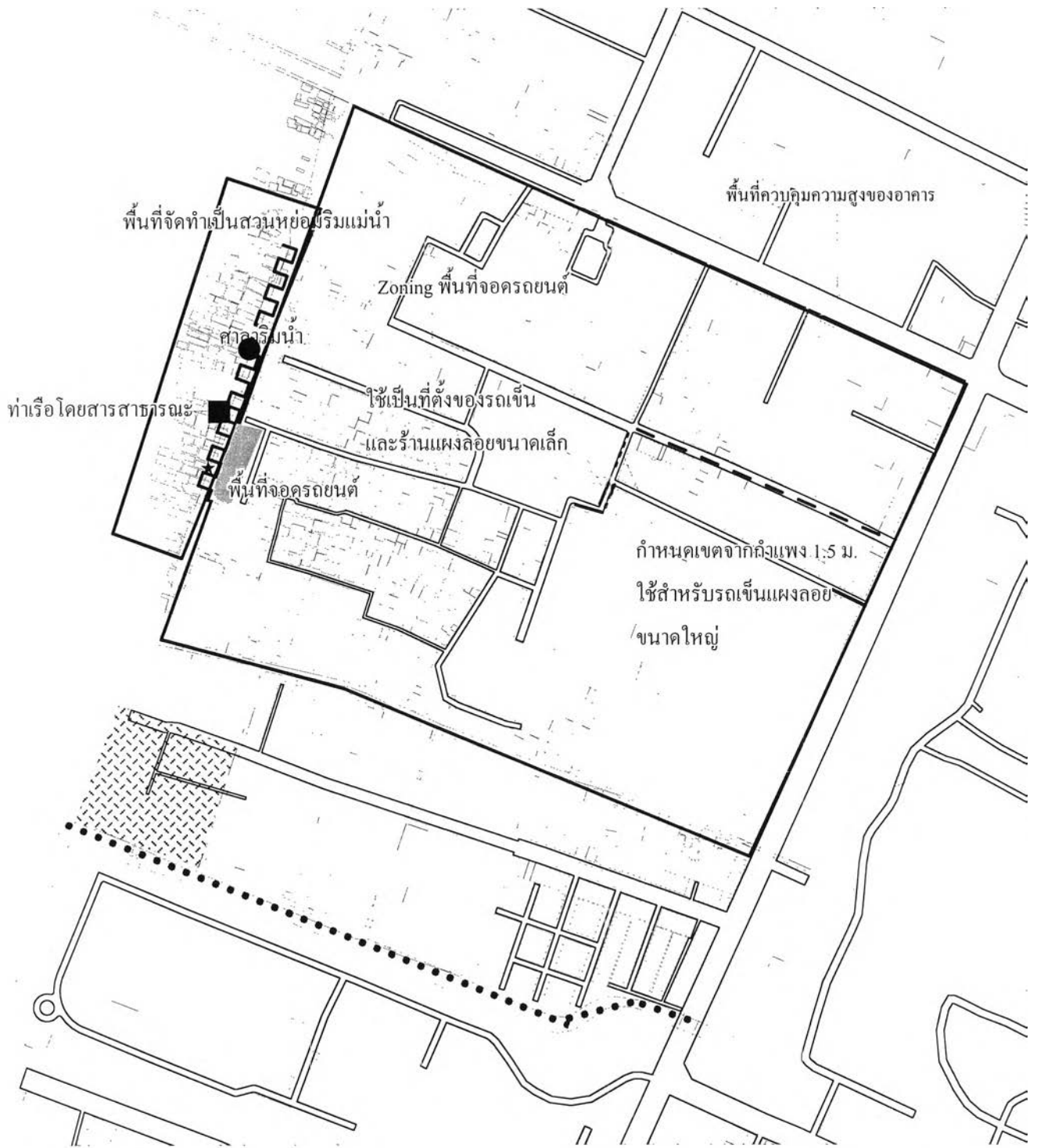
2. คณะกรรมการชุมชนวัดราชาควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ซึ่งทำร่วมกับทางวัด เช่น การจัดกลุ่มคนในชุมชนเพื่อช่วยทำความสะอาดบริเวณวัดในวันหยุด เป็นต้น เพื่อช่วยให้คนในชุมชนกับวัดมีความสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น

3. ทางชุมชนบ้านญวนสามเสนควรจัดให้เด็กในชุมชนร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ นอกเหนือไปจากการร่วมพิธีทางศาสนา เพราะเด็กบางคนนับถือศาสนาอื่น เช่น การแข่งกีฬาในวันเด็ก เป็นต้น เพื่อให้เด็กรุ่นใหม่ในชุมชนมีความผูกพันกับพื้นที่และช่วยสร้างให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนต่อไป

ด้านเศรษฐกิจ

1. ทางเขตได้ส่งเสริมให้ชุมชนต่างๆ มีผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งผลิตภัณฑ์ของทางชุมชนวัดราชา ได้แก่ ปลาแพนซีทำจากขวดพลาสติกรีไซเคิล ห่อหมกปลาช่อน ปลาแดดเดียว และตุ๋กตาตินญี่ปุ่น โดยทางเขตควรร่วมมือกับคณะกรรมการชุมชนสนับสนุนให้มีการจัดหาแหล่งตลาดรองรับผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจน เพื่อจะช่วยเหลือสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน

2. คณะกรรมการกองทุนของชุมชนควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่คนในชุมชนถึงการดำเนินการของกองทุนและประโยชน์ที่ตนพึงได้รับจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิก เพื่อช่วยสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนวัดราชาและชุมชนบ้านฉวนสามเสน กรุงเทพมหานคร

แผนที่ 6.1 การพัฒนาพื้นที่ในชุมชน

สัญลักษณ์

- พื้นที่พัฒนาสภาพล่าคล่อง
- ทำทางเดินเท้า
- พื้นที่จัดหาที่อยู่อาศัยใหม่

- ★ ที่ตั้งสถานีดับเพลิงย่อย
- ▨ พื้นที่ควบคุมห้ามเล่นกีฬาบางประเภท

■ ทำเรือโดยสารสาธารณะ

นางสาวกฤษณา ชมภูหอม
 สาขาการวางผังเมือง
 ภาควิชาการวางผังภาคและเมือง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.2.1 แนวทางการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว

จากการเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างสะดวกทั้งถนนสามเสน ถนนราชวิถี สะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา และเอกลักษณ์ต่างๆ ภายในพื้นที่ ประกอบกับที่ตั้งของชุมชนอยู่ใกล้เคียงกับย่านเก่า เทเวศร์ เกษะรัตนโกสินทร์ จึงทำให้พื้นที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้

โดยได้ขอเสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยวที่เดินทางจากทางบกเข้าสู่ชุมชน เน้นชมสถาปัตยกรรมในชุมชน วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนและยังสามารถเชื่อมต่อไปยังย่านเทเวศร์ เกษะรัตนโกสินทร์ได้ ซึ่งเส้นทางท่องเที่ยวจะเริ่มจากทางบก เข้ามาทางถนนสามเสน เดินตรงมาจากถนนสามเสน 13 เรื่อยๆ จะพบร้านอาหารเวียดนามที่มีชื่อเสียงถึงสองร้านตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน จากนั้นจะเห็นถนนที่เคยเป็นคลองบ้านญวนเหนือซึ่งอยู่ด้านหน้าร้านอาหารเวียดนาม แล้วเดินผ่านด้านหน้าโรงเรียนโยนออฟอาร์คเพื่อไปชมความสวยงามของตัวโบสถ์เก่าวัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ แล้วเดินต่อมาจะพบพระรูปพระเยซูคริสต์รักษาคนตาบอดที่มีเก่าแก่ จากนั้นเดินออกมาทางด้านหน้าโบสถ์จะพบกลุ่มบ้านโบราณที่สวยงาม เดินเลาะไปตามถนนของชุมชนมาผ่านทางถนนด้านหน้าสุสานวัดคอนเซ็ปชัน แล้วเดินไปยังโบสถ์วัดคอนเซ็ปชันเพื่อชมความสวยงามของตัวโบสถ์ที่มีอายุกว่า 300 ปี แล้วชมพระรูปที่สวยงามซึ่งตั้งอยู่ด้านหน้าโบสถ์ จากนั้นเดินตรงไปยังศาลาทำน้ำที่ตั้งอยู่ด้านหน้าโบสถ์เพื่อนั่งพักผ่อนชมทัศนียภาพของฝั่งธนบุรีและความสวยงามภายในชุมชน ระหว่างทางเดินจะพบกลุ่มบ้านโบราณด้วย จากนั้นเดินลัดเลาะไปตามถนนหน้าโบสถ์วัดคอนเซ็ปชัน ใช้สะพานคอนกรีตข้ามคลองวัดราชา เพื่อเข้าสู่อาณาเขตวัดราชาธิวาส ชมความสวยงามของศาลาการเปรียญขนาดใหญ่และถาวรวัตถุจำนวนมากที่มีความสวยงามภายในคณะเหนือ คณะบน และคณะใต้ ตามลำดับ แล้วเดินผ่านถนนหน้าโรงเรียนวัดราชาธิวาส ออกจากตัวชุมชนผ่านเขตพระราชฐานท่าวาสุกรี หอสมุดแห่งชาติ ไปยังย่านเก่าเทเวศร์ซึ่งสามารถชมความสวยงามของวัดเทวราชกุญชร วัดนเรนทร์ที่ตั้งภายในย่านได้ แล้วยังเดินทางไปที่ท่องเที่ยวชมความสวยงามภายในเกาะรัตนโกสินทร์ได้อีกด้วย (แผนที่ 6.2)

พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนวัดราชาและชุมชนบ้านญวนสามเสน กรุงเทพมหานคร
 แผนที่ 6.2 เส้นทางท่องเที่ยว
 สัญลักษณ์

— เส้นทางท่องเที่ยว

● คิวโบสถ์

นางสาวกฤษณา ชมภูหอม
 ภาควิชาการวางผังเมือง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.3. ข้อเสนอแนะรูปแบบการตั้งถิ่นฐานที่เหมาะสมในอนาคต

รูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนวัดราชาและชุมชนบ้านญวนสามเสนที่เหมาะสมในอนาคตนั้นได้ใช้องค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบในการพิจารณา คือ

1. ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและกิจกรรม

โดยการแบ่งกลุ่มของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งจะคำนึงความเหมาะสมต่อการอนุรักษ์กิจกรรมเดิมของพื้นที่ ดังนี้

1.1. พื้นที่อยู่อาศัย

เป็นชุมชนโบราณมีการตั้งถิ่นฐานมาเป็นเวลานานซึ่งควรอนุรักษ์บทบาทนี้ไว้เพื่อรักษาความเป็นระบบของชุมชนเดิม

1.2. พาณิชยกรรม

การใช้ที่ดินริมถนนสามเสน 13 เป็นพื้นที่พาณิชยกรรมควรมีการกำหนดด้านความสูงของอาคารที่จะสร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้ทัศนียภาพโดยรวมของชุมชนยังคงดำรงอยู่

1.3. ที่โล่งสาธารณะ

เมื่อบ้านรูกุลำริมแม่น้ำได้ย้ายไปในพื้นที่อื่นแล้ว พื้นที่ริมน้ำควรเป็นที่โล่งสาธารณะของชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีทัศนียภาพที่สวยงามและเป็นไปตามความต้องการของคนในพื้นที่

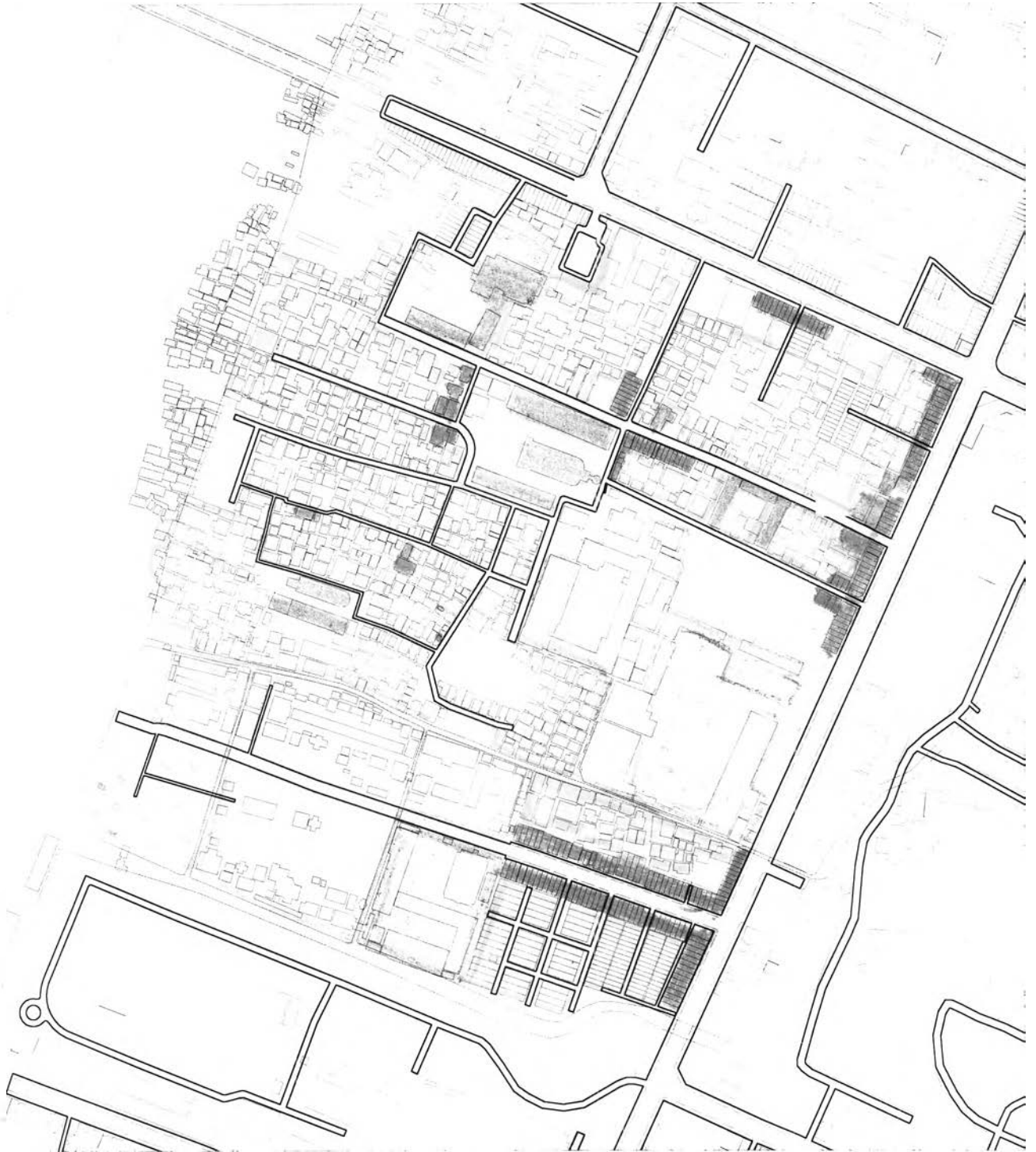
1.4. ศาสนสถาน

ถาวรวัตถุภายในชุมชนวัดราชานั้นควรมีการซ่อมแซมจากทางวัดและโบสถ์ควรได้รับการปรับปรุงจากทางพื้นที่ด้วย

1.5. โรงเรียน (แผนที่ 6.3)

2. ลักษณะอาคาร

กลุ่มอาคารโบราณภายในพื้นที่และกลุ่มบ้านโบราณล้วนแต่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาอันยาวนานในอดีต แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของพื้นที่ด้วย ควรอนุรักษ์ไว้และปรับปรุงซ่อมแซมอยู่เสมอ (แผนที่ 6.4)

พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนวัดราชาและชุมชนบ้านฉนวนสามเสน กรุงเทพมหานคร
 แผนที่ 6.3 ผังการใช้ที่ดินในอนาคต
 สัญลักษณ์

 ที่อยู่อาศัย

 ศาสนสถาน

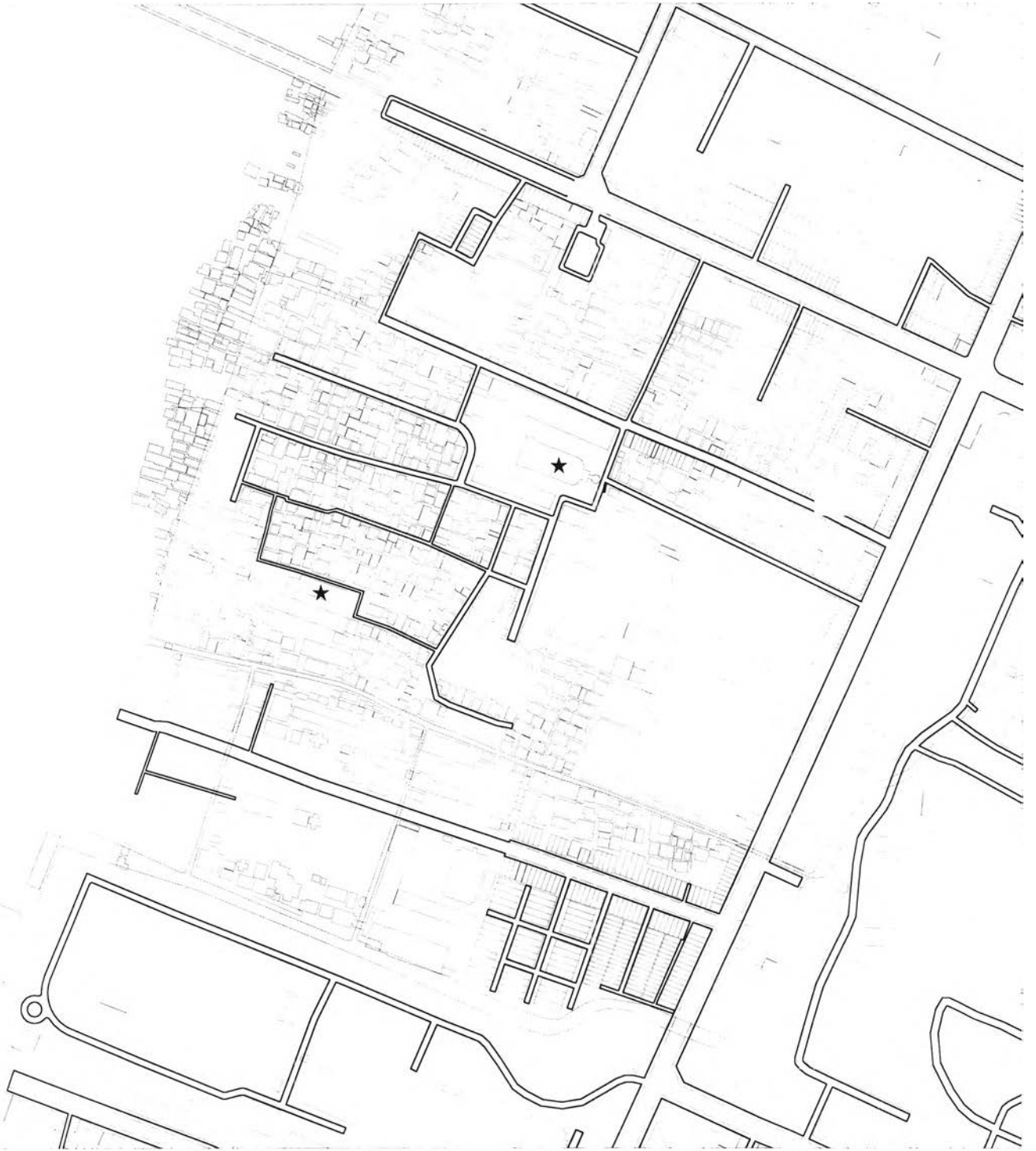
 ที่โล่งสาธารณะ

 พาณิชยกรรม

 สถานศึกษา

นางสาวกฤษณา ชมภูหอม
 สาขาการวางผังเมือง
 ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนวัดราชาและชุมชนบ้านฉนวนสามเสน กรุงเทพมหานคร
แผนที่ 6.4 ตำแหน่งอาคารที่ควรอนุรักษ์
สัญลักษณ์

★ โบสถ์ของพื้นที่

นางสาวกฤษณา ชมภูหอม
สาขาการวางผังเมือง
ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยคำนึงถึงวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ระบบกิจกรรมตลอดจนการใช้พื้นที่ในการทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดรูปแบบการตั้งถิ่นฐานที่เหมาะสม โดยไม่สูญเสียความเป็นระบบชุมชนเดิมและให้เกิดความสอดคล้องกับวิถีชีวิตให้ชุมชนสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยการศึกษาในแต่ละชุมชนควรจะให้ความสำคัญทั้งทางด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพวิถีชีวิตต่อไป

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้สังคมดำรงอยู่หรือเสื่อมลง สภาพสังคมของชุมชนบ้านญวนสามเสนยังคงดำรงอยู่เหมือนเช่นในอดีตเพราะคนในพื้นที่มีกิจกรรมและความสัมพันธ์กับโบสถ์อย่างลึกซึ้ง ทางโบสถ์เก็บค่าเช่าที่จากคนในชุมชนได้โดยตรง ทำให้สามารถจัดการพัฒนาชุมชนได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่คนในชุมชนวัดราชาไม่มีความผูกพันกับวัดราชาวิวาสเท่าที่ควร และการเก็บค่าเช่าที่ดินของชุมชนเป็นหน้าที่ของกรมการศาสนา ทางวัดจึงไม่สามารถพัฒนาพื้นที่ได้มากนัก ดังนั้นการศึกษาให้เข้าใจถึงลักษณะวิถีชีวิตของชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในพื้นที่ชุมชนวัดราชาและชุมชนบ้านญวนสามเสนนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อจัดทำเป็นรายละเอียดแผนผังและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่ของชุมชนต่อไป